

Hantering av privata medel för personer med funktionsnedsättning

Sammanfattande bedömning

Stadsrevisionens sammanfattande bedömning är att nämnden inte har tillräcklig intern kontroll för hanteringen av privata medel. I granskningen har vi identifierat ett antal förbättringsområden. Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi följande rekommendationer:

Stadsrevisionen rekommenderar nämnden för funktionsstöd att upprätta riktlinjer och rutiner för hanteringen av privata medel, som beskriver hur privata medel ska hanteras, redovisas och förvaras på ett korrekt och säkert sätt i nämndens verksamheter.

Stadsrevisionen rekommenderar nämnden för funktionsstöd att stärka uppföljningen och kontrollen av privata medel genom att systematiskt följa upp, kontrollera och informera om hur privata medel ska hanteras, redovisas och förvaras i nämndens verksamheter.

Rapportsammandraget baseras på rapporten *Hantering av privata medel för personer med funktionsnedsättning* som finns på www.goteborg.se/stadsrevisionen.

Granskningens utgångspunkter

Personer som har beviljats någon form av stöd enligt socialtjänstlagen (SoL) och/eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), kan behöva tillfällig eller mer långvarig hjälp med att hantera sin ekonomi och privata ägodelar. I första hand ska den enskilde få hjälp med det av en legal företrädare, såsom en god man eller förvaltare. Det kan dock uppstå situationer där privata medel behöver hanteras av personal inom nämnden för funktionsstöds verksamheter, till exempel inom boende med särskild service.

Stadsrevisionen har granskat nämnden för funktionsstöds hantering av privata medel för personer med funktionsnedsättning. Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnden har en tillräcklig intern kontroll för hantering av privata medel för personer med funktionsnedsättning. Syftet har brutits ner i fyra revisionsfrågor. Den första och andra revisionsfrågan berör nämndens riktlinjer och rutiner för hantering, redovisning och förvaring av privata medel och efterlevnaden av dessa. Revisionsfråga tre och fyra berör hur nämnden hanterar, redovisar och förvarar privata medel samt hur privata medel följs upp och kontrolleras.

Granskningen har avgränsats till hantering av privata medel inom bostad med särskild service (BmSS).

Bedömningar och iakttagelser

I det här avsnittet redovisas granskningens bedömningar och iakttagelser. Avsnittet är uppdelat i tre delavsnitt utifrån revisionsfrågorna. Under varje delavsnitt redovisar vi först stadsrevisionens bedömning följt av våra iakttagelser.

Riktlinjer och rutiner

Vi bedömer att nämnden saknar ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för hantering av privata medel.

Nämnden har inte beslutat om några riktlinjer eller rutiner för hur privata medel ska hanteras, redovisas eller förvaras i de olika verksamheterna. Vi noterar att det pågår ett arbete inom förvaltningen med att ta fram anvisningar och rutiner. Men det saknas enligt vår mening ett gemensamt och strukturerat arbetssätt inom förvaltningens verksamheter för hur privata medel ska hanteras. BmSS och flera andra verksamheter använder fortfarande rutiner från de gamla stadsdelsnämnderna. De gamla rutinerna efterlevs inte heller fullt ut på boendena, vilket beskrivs i nästa avsnitt. Granskningen visar också att personalen på granskade BmSS efterfrågar mer stöd och information om hur privata medel ska hanteras och redovisas. För att säkerställa att hanteringen av privata medel sker på lika villkor, är rättssäker och transparent, är det väsentligt att det finns gemensamma riktlinjer och rutiner som beskriver hur privata medel ska hanteras, redovisas och förvaras i verksamheterna. Det är också viktigt att personalen får god kännedom om befintliga riktlinjer och rutiner och använder sig utav dessa vid hanteringen av privata medel.

Hantering, redovisning och förvaring

Vi bedömer att privata medel inte hanteras och redovisas på ett ändamålsenligt sätt. Vi bedömer också att nämndens förvaring av hyresgästernas privata medel brister och bör förbättras.

Vår granskning visar att skriftliga överenskommelser mellan den enskilde, dennes god man och boendet som beskriver hur privata medel ska hanteras saknas i ett flertal fall. Enligt vår bedömning bör en skriftlig överenskommelse alltid upprättas av berörd verksamhet vid hantering av enskildas privata medel. Av den skriftliga överenskommelsen bör det framgå vad den enskildes privata medel i huvudsak ska användas till, hur mycket privata medel som ska hanteras, hur redovisning till god man ska ske och vid vilka inköp god man ska kontaktas.

Nämndens redovisning av privata medel har brister inom flera områden. Till exempel saknas kassaböcker för ett flertal hyresgäster och för de hyresgäster som har kassaböcker är de i flera fall inte upprättade på ett korrekt sätt. Enligt vår bedömning bör nämnden stärka sin interna kontroll inom området för att säkerställa att privata medel redovisas på ett korrekt sätt.

Förvaring av hyresgästernas privata medel har också brister och bör förbättras. På två BmSS är såväl skåpen som kassaskrinet där hyresgästernas privata medel och tillhörigheter förvaras olåsta. Personalen på respektive BmSS hanterar också nycklarna till skåpen där privata medel förvaras på olika sätt. Några boenden har en gemensam nyckel som går till samtliga skåp och som alla i personalen har tillgång till.

Det förekommer också att kontaktpersonal har egen nyckel till hyresgästernas skåp som de tar med sig hem. Slutligen har det framkommit uppgifter om en stöld av hyresgästernas privata medel på ett BmSS, vilket vi ser som väldigt allvarligt. Det är väsentligt att hanteringen av privata medel sker korrekt och säkert för att skydda såväl enskild som personal. Vi uppmanar nämnden och den verksamhet som drabbas att vid misstanke om stöld eller andra oegentligheter utreda eventuella brister och att åtgärda dessa omgående.

Privata medel och räkenskapsmaterial såsom kassabok och verifikationer ska förvaras säkert. Ur säkerhetssynpunkt bör nämnden se till så att samtliga verksamheter förvarar hyresgästernas privata medel på samma sätt. Till exempel i låst utrymme på en säker angiven plats. De boenden som förvarar hyresgästernas privata medel i olåsta skåp och kassaskrin bör åtgärda detta omgående. Vi konstaterar också att åtkomsten till nycklar i vissa fall kan göras mer säkert och att antalet personer med tillgång till nycklar bör ses över och minimeras.

Uppföljning och kontroll

Vi bedömer att nämnden till stor del saknar en systematisk uppföljning och kontroll av hanteringen och redovisningen av privata medel.

En redovisning av BmSS hantering av privata medel ska ske återkommande till den enskilde, dennes gode man eller förvaltare. Vi konstaterar att redovisningen till god man eller förvaltare sker med väldigt olika intervall, från var tredje månad till att inte ske alls och att den därför bör systematiseras. Till exempel genom att ange hur ofta och i vilken omfattning redovisning till gode män och förvaltare ska ske.

Det saknas en systematisk uppföljning och kontroll av hanteringen och redovisningen av privata medel. Det sker inte någon stickprovsgranskning i förvaltningen på hur privata medel hanteras och redovisas i verksamheterna. På flera BmSS sker heller inte någon uppföljning eller några egenkontroller. Vi noterar att nämnden under 2022 har begärt viss information om förvaltningens kontanthantering, vilket vi ser positivt på. Därutöver innehåller nämndens samlade riskbild för 2022 risken för oegentlighet eller felaktig kontanthantering i verksamheterna. En återrapportering av hur förvaltningen jobbar med att säkerställa korrekt kontanthantering i nämndens verksamheter kommer ske i samband med årsrapporten 2022. Vi uppmanar nämnden att fortsätta stärka sin uppföljning och kontroll genom att systematiskt följa upp hur privata medel hanteras, redovisas och förvaras i verksamheterna. Enligt vår bedömning kan nämnden inte utan systematisk uppföljning och kontroll säkerställa att privata medel hanteras ändamålsenligt och korrekt eller om den interna kontrollen är tillräcklig.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6, Göteborg

Kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen